

03. мај 2014.

Православна црква данас слави «велико светило Цркве Христове», Светог Владика Николаја Охридског и Жичког.

Свети владика Николај је рођен 23. децембра 1880. у селу Лелићу, недалеко од Ваљева, на падинама планине Повлена. Његови родитељи, Драгомир и Катарина, били су прости земљорадници и побожни хришћани, нарочито мајка. На крштењу је добио име Никола. Своје школовање започео је у манастиру Ћелије, а наставио у ваљевској гимназији, па потом у београдској богословији, и у иностранству у Немачкој, Швајцарској, Енглеској, Русији. Замонашен је 1909. године у манастиру Раковица у Београду.

Изабран је (12/25. марта 1919) за епископа жичког, одакле је убрзо, крајем 1920, премештен на Охридску епископију, а затим враћен у Жичу 1934. године, по жељи Архијерејског сабора Српске православне цркве и народа.

Упокојио се на Св. Тихона у САД - Саут Канану, у Пенсилванији 18. марта 1956. године, а сахрањен је у манастиру Светог Саве у Либертвилу. Много година после смрти његови посмртни остаци су пренети из Либертвила у Лелић - 12. маја 1991. године.

Сахрањен је у малој цркви у Лелићу, која је његова задужбина. Свечана канонизација овог Светитеља обављена је у Храму Светог Саве на Врачару, у Београду, 24. маја 2003. године.

Свети владика Николај је захваљујући свом пастирском и равноапостолском раду постао један од најзначајнијих светитеља и просветитеља у Српској Православној Цркви и шире. Поред изузетног беседничког дара, којим се у Цркви Божијој највише приближио Светом Златоусту, Свети Николај је био врло плодан писац, оставивши Цркви у наслеђе томе својих богонадахнутих богословских, углавном пастирских и егзегетских дела.

Његово слово и његова реч извирала је из живог предања Цркве у коме је и сам Светитељ живео и битисао током свог земног живота. Његово беседништво и његово писање је било утемељено на његовом подвижничком животу. За такав његов живот се може с правом рећи да је он био идеал живота сваког правога епископа и пастира Цркве Христове, јер епископ заправо и нема свој живот, он је за себе умро, а што живи, живи само за Цркву и у Цркви, живот Цркве је живот епископа.

Да је Свети Николај овакав основ православног, истинског пастирства и управљања повереном му Црквом заиста испуњавао, најубедљивије сведочи његово пастирско ангажовање као духовног вође и покровитеља Богомољачког покрета у Србији.

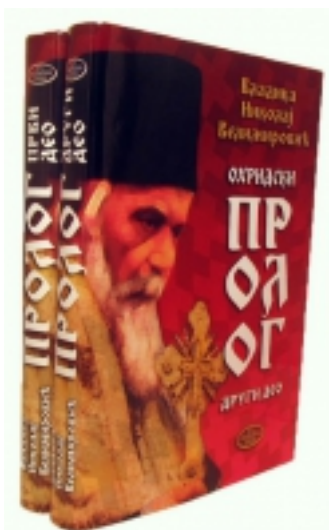
Ако је Свети Сава корен духовног стабла нашег православног, српског народа, онда је Свети Николај засигурно најзрелији плод тог дрвета. У делима и речима овог Светитеља уочавамо да нико никада није тако дубоко зашао у душу православног српског народа, и тако јасно и недвосмислено указао на апсолутно православно и еванђелско утемељење нашег народа и наше културе.

Због свега наведеног Свети Николај је несумњиво најзначајнија личност последњих неколико столећа, како у Српској Православној Цркви, тако и уопште у историји српског народа. Најзнаменитија књига која се свакодневно ишчитава данас у црквама и домовима православних хришћана јесте Охридски Пролог.

На данашњи дан Света Црква слави његов свети спомен, молећи му се за мир и

благостање, за тријумф и победу исте оне православне, еванђелске истине којом је живео и у којој је живео, над свим јересима, кривоверцима и прогонитељима Цркве Христове.

(Извор: Рашко-призренска епархија СПЦ)

Значај „Охридског пролога“ Св. Владике Николаја Жичког и Охридског

Данас Православна Црква у Срба, а кроз њу и Христова Црква слави Св. владика Николаја. О владици Николају мало знамо, не зато што нема писаних извора о њему, напротив, сва његова многобројна дела су преведена, већ зато што наша култура и начин живота карактерише површност, и бављење свим и свачим, само не оним што краси наш род.. А то су најлепши цветови његови – Светитељи, и међу њима одмах после Св. Саве (по мишљењу многих православних теолога) Св. владика Николај.

Осврнућу се на Николајево дело „Охридски пролог“, тачније цитираћу део из поговора овог његовог дела, а касније прокоментари сати цитирани део. Концепција Охридског пролога се састоји од скраћеног житија Светитеља дотичнога дана које Црква прославља, расуђивање, созерцање и беседа.

„Календар је сав у именима, а та имена значе да је личност – све. Све што је около и поред, и на личности, са вечног видика нити се броји нити се рачуна: царства и државе, блага и круне, направе и културе, части и славе – све је подчињено личности, у служби личности, ништавно према личности. Светитељска личност јесте Христов карактер душе, више или мање поновљен у многима и многима. Светитељи су очишћена огледала, у

којима се огледа красота и сила величанствене личности Христове. Они су род на Дрвету Живота, Дрво је Христос, а род су Светитељи. Дрво се познаје по роду, јер „дрво добре родове рађа“ (Мт.7,17). Или, као грозђе на чокоту, тако су Светитељи узрасли на Христу (Јн.15,1-5). Или, што је сунце усред звезда или цар усред великаша својих, то је Христос усред Светитеља. Има два пута и оба права: Од Христа ка Светитељима, и од Светитеља ка Христу. Христом се објашњавају Светитељи, Светитељима се доказује Христос“.

Из цитата видимо да је личност највећа вредност на овоме свету, да све на овоме свету када се упореди са личношћу изједначава се са ништавношћу. Међутим, прво што нам пада на памет је да се ова констатација односи на Светитеље а не на све људе. Но, није тако. По мишљењу Светих Отаца а и

по
Свето
м
Писм
у

(Мт.16,26) једна душа (један човек), вреднија је од читавог света, од свих видљивих и невидљивих светова.

Друга ствар, да би пронашли и сјединили се са Христом потребни су нам свети људи, људи који имају Духа Божијег у себи, Духа Христовог, Духа Светога. А ти Божји људи су Светитељи, који који имају Христов карактер у својим душама. Један од Светитеља је и владика Николај, који кроз своја писана дела, начин живота, и заступничким молитвама пред престолом Божијим, све нас охристовљује и помаже нам да се сједињујемо са Христом. Ово нам је могуће да остварујемо кроз Цркву, тачније кроз подвижничко – литургијски живот Православне Цркве.

И на овај дан, овим кратким освртом настојим да подстакнем и себе и православне Србе, као и све људе, да се дубље позабаве делима Светога владике Николаја, кој а нам могу помоћи на путу нашег охристовљења и обожења.

Но, како живимо у брзо и површно, немајући много времена за неке дубље анализе и проучавања, Бог нам је кроз Св. владика Николаја оставио Охридски пролог, преко кога можемо духовно да напредујемо у богопознању, богољубљу и човокуљубљу. То је велики дар који нам је Свети владика оставио, а који опет од нас не захтева превише труда и

подвига, то је само 10-ак минута молитвеног ишчитавања садржаја за дотичне Светитеље које Црква сваког дана прославља. Заузврат имамо небеско покровитељство Светитеља а кроз њих задобијамо милост и љубав самога Бога прослављеног у Оцу и Сину и Светоме Духу. Амин.

Никола Станчић